434* Ex alienis inter Mantuanas relatis notabo has.

1. *M. Quintilius Pacatae l. Helius* (Mur. 1597, 9)
2. *ossa Ti. Matrini Euphemi*
3. *diis manibus Subriae Marcellinae*

} tres hi tituli relati apud Felicianum in cod. Veron. inter additamenta sub capite Mantuae collocatique 'in domo Danielis lapidarii' vere urbani videntur esse; certe primum eorum Cyriacani libri habent cum praescriptione 'Romae in S. Iuliani apud tropaea Marii' et omnino tam loci indicatio quam ipsa titulorum ratio abhorrent ab origine Mantuana.

4. *Saturno sac. Cn. Arius* vide supra n. 2382.
5. *Fronto Ti. Claudi* „ „ „ 2386.
6. *Sex Gegani Sex. fil. Pal. Festi* „ „ „ 145*, 4.
7. *C. Sempronio Helio* (Gud. 331, 1; Labus mus. Mant. 3, 144) quamquam fuit Mantuae iam aetate Ligorii nec testimonium ullum extat de origine urbana, ipsa tituli natura eam prodit.
8. *d. m. Marciae Marcianae*, quam Mantuae adscribit Mur. 1265, 8, est Neapolitana I. R. N. n. 3244.
9. *Augusto* dedicatam inscriptionem, quam infra dabimus in Tridentinis, Muratorius male collocat Mantuae.
10. *dis manibus C. Iulio Meliboeo* (Labus mus. Mant. 3, 149)
11. *dis manibus T. Flauius Aug. l. Zosimus lanipendus* (Labus l. c. 2, 31)
12. *Menippo patri* (Labus l. c. 3, 66)
13. *Plautio Eutycho* (Labus l. c. 2, 315)

} innotuerunt ex museo quod nunc est Mantuano, sed speciem prae se ferunt urbanarum.

435* Denique qui tituli in ea parte agri Mantuani reperti sunt, qui est a dextra Padi, ut *L. Lucretii L. lib. Chresimi* eruderatus Pegognagae prope Gonzagam, suo tempore edentur inter Cispadanos.

436* Tituli, qui saec. XVI — XVIII fuerunt Sabionetae in domo ducali, relati apud Manutium cod. Vat. 5237 f. 468 aliosque:

1. *Decimia G. f. Candid. sacer. m. d.* (hodie Veronae, vide supra n. 429*, 234).
2. *dis manibus T. Tiburtio Ianuario* (Mur. 1563, 4).
3. *dis m. ab ostio* cet. (ined.)

cum prae se ferant speciem urbanorum, item

4. *imp. Caesari . . . Formiani publice* I. R. N. 4080, cum eo advectus sit Formiis,

non recepimus; retinuimus n. 4087, quamquam et ipse fortasse urbanus est.

XXI. CREMONA.

437* ad opus musivum Cremonae in pavimento antiquo ecclesiae cathedralis.

gladiator cum scuto et gladio

ƐEN
TA
V
R/S

monstrum simile simiae ad gladiatoris speciem armatae cum scuto et gladio; adscriptum est:

CRV
DE
LI
TAS

duae figurae lanceas tenentes pugnantesque

IM
PI
E
T
A
S

F
I
D
E
S

vir stolatus clericali habitu lanceam figit in os hominis iacentis

D
I
S
C
O
R
DIA

Memorat Vairani inscr. Crem. app. p. 7; ed. primus quod sciam Robolotti *documenti storici e letterarj di Cremona* (Cremonae 1857 fol.) p. 92 tab. 2. Nequaquam aetatis Romanae.

438* *La lapide collocata per ordine dello stesso Ottone sopra la principale porta d'ingresso al castello di Caivatone diceva così a grandi caratteri Romani:*

a. dccccxxxui | kal. au. ottonis | ingr

Iosephus Picenardi in schedis (servatis in bibliotheca familiae Sommae Picenardae Mediolani), laudans Ambrosium monachum Nonantulanum bibliothecarium primum Casini, deinde Nonantulae.

439* Cremonae supra portam templi Fidei.

hoc templo fidem dicarunt | populus cremonensis | semper fidelis

Bresciani ms. p. 372 (inde Zaccaria episc. Crem. p. 26 et exc. 1, 60, ex hoc Donat. 68, 4. 432, 15; item Bianchi p. 309). Damnarunt Zacc. et Bianchi.

440* *già un tempo della Canonica Lateranese di S. Agostino di Piacenza, ora del real museo Farnesiano di Napoli* DRAG. De origine tacet COD. PICEN.

herculi s. inuicto | sacrum | c. baburius l. f. macer | consul cremon. pop. pot. | u. s. l. m.

Adscripta est, fortasse manu Bresciani, ad librum Picenardianum f. 134; paullo aliter Dragoni 1838 p. 12.

4 primum fuit PROCONSVLE in cod. Pic. — CREMONEN Drag.

441* Cremonae *sopra la rochetta di S. Michaele anticamente leggevasi.*

hic hercules inuictus | post uictoriam gerioni fundauit ciuitatem | sub nomine alcmene matris | que per lungum tempus sic uocata | post corrupta uoce cremona dicta fuit | caius marsilius | lucii filius uir clarissimus praef. urbis | hanc memoriam poni fecit | anno xpi nat. cccuiii

Bresciani ms. p. 372.

442* Cremonae supra portam templi Herculis.

deo herculi inuicto | ac alcmene matri | fideles cremonenses | d d.

Bresciani ms. p. 372 (inde Zaccaria episc. Crem. 1, 26 et exc. 1, 60, ex hoc Donat. 68, 3. 432, 14; item Bianchi p. 308).

Damnarunt Zacc. et Bianchi. Hic adnotat: '*Il nostro Merula a p. 6 del Santuario di Cremona da pergamena del pubblico archivio e da privati mss. pretese di rilevare, che dove fu eretta la chiesa di S. Michele Arcangelo, vi fosse il tempio di Ercole*'.

443* Cremonae supra portam Iovis templi.

aram ioui opt. max. | cremonen | romanorum coloni | dd

Bresciani ms. (inde Zaccaria episc. Crem. p. 25 et exc. 1, 60, ex hoc Donat. 68, 2. 432, 13; item Bianchi p. 309).

Damnavit Zaccaria, Bianchius adnotat: '*Il Merula colloca il tempio di Giove, dove a' suoi tempi era la chiesa di tutti i santi. Forse le tracce di questa iscrizione si vedono ancora in un antico marmo, che al presente ritrovasi nella facciata della chiesa di S. Martino*'.

444* Calvatone.

u. t. | q. fabius q. f. | men. catulus | ui uir missus honesta | missione ex chor. iu | pr. sibi et caeliae uerae | uxor trucust(?) post obitum | et ualeria fabia | coniux cariss.

Bresciani *origine di cento venti terre della prov Cremonese* ms. (1656) p. 18.